

ВИРОБЛЕННЯ АКТИВНИХ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

ШОТОВА-НІКОЛЕНКО Г. В., П'ЯНОВА І. Ю.

Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна

Розвиток мовлення передбачає засвоєння необхідних для цього мовленнєвих, і зокрема граматичних засобів. Завдання полягає в тому, щоб студенти мали змогу користуватися цими засобами в процесі говоріння автоматизовано. Автоматизоване вживання граматичних засобів у мовленні (усному і письмовому) передбачає оволодіння певною низкою навичок – навичками використання граматичних засобів для вираження думок або, іншими словами, активними граматичними навичками.

Навик взагалі розуміється як автоматизована ланка свідомої діяльності [1, с.726]. Автоматизованість дії – основна прикмета навика. Сутність автоматизації характеризується тим, що психологічна структура дії пристосовується під час багаторазових повторень до умов виконання дії. Воно стає більш економним, схематичним, швидким, безпомилковим, точним, скорочується кількість операцій. У процесі формування навика змінюється характер усвідомлення дії, тобто свідомість спрямовується на умови і якість виконання, на контроль і регуляцію дії [2, с. 24]. Важливою умовою створення активного граматичного навика є наявність достатньої кількості лексичного матеріалу, на якому може формуватися навик. Поки не накопичено достатньої кількості слів, на які могло би бути поширене граматичне узагальнення, засвоєння їх студентами має характер завчання готового матеріалу. Оволодіння граматичними навичками економить сили і час і повинно бути використане у всіх тих випадках, коло для цього є матеріал. Характерною якістю активних граматичних навичок є їх гнучкість і динамічність.

В активних граматичних навичках потрібно розрізняти наступні дії: 1) вибір моделей речень; 2) вибір форми слова і утворення словоформ; 3) вибір будівельних слів – прийменників, артиклів, займенників і т. д. та сполучення їх із повнозначними словами. Головною складністю у активних граматичних навичках є співвідношення цілей висловлення, комунікативної скерованості (питання, відповідь і таке інше), слів, обраних для висловлювання, значень, що виражені граматичними способами із граматичними засобами.

Під час навчання активним граматичним навичкам необхідно розрізнявати *первинні дії* (вибір моделі мовленнєвій одиниці у зв'язку з метою висловлювання) і *вторинні дії* (вибір формантів і утворення форм слів, що

наповнюють модель). Основним завданням граматичних вправ є закріплення компонентів граматичних навичок. Особливо ефективні ті вправи, яким можна надати ситуативний характер, що допомагає закріпити зв'язки між метою висловлювання і граматичними засобами. Відбір і послідовність вправ зв'язані з етапами засвоєння граматичних навичок. Процес навчання активним граматичним навичкам характеризується тим, що він проходить низку етапів, кожний з яких має своє окреме завдання. Отже, доцільно розрізняти наступні етапи вироблення активних граматичних навичкам: 1) підготовчий; 2) елементарний; 3) сумісний; 4) систематизований. **Підготовчий етап** слугує створенню орієнтованої основи дії і містить в собі показі пояснення, що направлені на формування навика. Формування активного граматичного навика повинно починатися з мінімального дозування матеріалу і вправ, що вилучає усякі інші складності. **Елементарний етап** має на меті автоматизацію окремих дій з використання граматичної конструкції або форми слова. У зміст елементарного етапу увіходять вправи з використання готових словоформ в даній структурі й в утворенні форми з одного зразка від підібраних слів. На цьому етапі відбувається подальше усвідомлення і запам'ятовування зразків з виділеними граматичними формами та їх значеннями. Вправи елементарного етапу орієнтовані на використанні аналогії. На **сумісному етапі** триває автоматизація окремої дії в умовах координації її з іншими діями. У зміст сумісного етапу увіходять вправи у підставленні різних елементів одного і того ж граматичного варіанту; у виборі й утворенні форм слів і синтаксичних структур різних зразків. **Етап систематизованого узагальнення** необхідний у тих випадках, коли поступово вводяться граматичні засоби одного порядку або елементи парадигми. Змістом цього етапу є: засвоєння узагальнень і систематизація засвоєного матеріалу за допомогою вправ у аналізі, у порівнянні і класифікації, у складанні парадигм.

При включенні активних граматичних навичок у вільну мовленнєву діяльність студент ставить перед необхідністю самостійно вільно користуватися набутими навичками. Тісний зв'язок цих навичок з мовленнєвими одиницями, міцні зв'язки від змісту висловлювання до його форми полегшують самостійне, творче застосування активних граматичних навичок на практиці.

Література:

1. Педагогический словарь (В 2-х томах). – М.: Изд-во Академии педагогических наук, 1960. – Т. 1. – 776 с.
2. Пуни А. Ц. О сущности двигательных навыков // Вопросы психологии. – 1964. – № 1. – С. 94 –103.